

Wild in the City
Taidetta kaupunkitilassa

Tiivistelmä

Opinnäytetyöni koostuu produktio- ja kirjallisesta osasta. Työn produktio-osa, *Wild in the city*, on kaupunkitaideteos, jossa toteutin 60 posliinista citykania ja sijoittelin ne ympäri Helsingin keskustaa. Kirjallisessa osassa käsittelen ympäristötaiteen teemoja sekä kaupunkitaidetta ja käyn ympäristö- sekä kaupunkitaiteen yleistä kenttää läpi kiinnostavien kotimaisten ja kansainvälisten esimerkkien kautta. Kirjallisen osan lopussa avaan teoksen toteuttamisen eri vaiheet sekä analysoin teoksen toteuttamisessa kerryttämäni oppia, arvioin työssä ilmenneitä haasteita ja pohdin kehittämistarpeita.

Kuva 2. Helsingin kattojen yllä. Sirkku Saariaho

Alkusanat

Polkuni Aalto-yliopiston taiteiden ja suunnittelun korkeakouluun keramiikka- ja lasitaiteen opintojen pariin alkoi oikeastaan jo vuonna 2010 ollessani työskentelemässä Japanissa. Japanissa eksyin erinäisten sattumien seurauksena pienen keramiikkastudion viikonloppukurssille lähelle Kiotoa. Pienessä ja kauniissa laaksossa sijainneessa keramiikkastudiossa oli maaginen ilmapiiri, jossa kaiken hälinän keskellä aika tuntui hidastuvan. Kokemus jäi elämään voimakkaasti mieleeni, ja ensikosketukseni keramiikkaan tässä tunnelmallisessa studiossa muutti osaltaan myös elämäni polkua. Palattuani Suomeen työskentelin parin vuoden ajan arkkitehtitoimistossa, mutta jotenkin kaipasin käsillä tekemisen ja luonnollisten materiaalien juurille. Halusin kehittää osaamistani laajemmalla sektorilla, ja niinpä jo vuonna 2013 huomasin olevani aloittamassa opinnot keramiikka- ja lasitaiteen parissa.

Opinnäytetyöni tarina alkaa myös Japanista, jossa rakastin seikkailla innokkaasti miljoonakaupungin mutkikkailla kaduilla. Eräänä yönä olin pyöräilemässä Omotesandon bulevardin lähetyvillä Tokiossa, kun kapealla kadulla kohtasin supikoiran. Paikan tunnelma ja yksityiskohdat jäivät elävästi mieleeni, takana siinsivät Shibuyan alueen valot. Pohtiessani sittemmin aiheita opinnäytetyöhöni tämä kokemus palasi voimakkaasti mieleeni. Halusin tehdä jotain, joka herättäisi ihmisissä tunteita ja elämyksiä. Kuin yllättäen huomasin olevani kehittelemässä vahvasti kaupunkitaiteeseen liittyvää opinnäytetyötä, jossa keraamiset esineet, ihmisten sitominen osaksi prosessia, kaupunkitila ja vuorovaikuttaminen olisivat hyvin tärkeässä roolissa. Keväällä 2015 pyörät lähtivät pyörimään, kun minuun otti yhteyttä galleristi Jari Saariaho, joka oli sattumalta kuullut ideani opinnäytetyöni aiheesta. Hihat täytyi laittaa pikimmiten heilumaan, sillä Helsingin designviikolle 2015 oli tiedossa näyttely ja galleriatila.

Haluan lämpimästi kiittää galleristi Saariahoa innostuksesta, uskosta ja tukemisesta. Erityiskiitokset kuuluvat myös studiomestari Tomi Pelkoselle, joka on ollut tukena, turvana ja apuna kaikissa hulluuksissa niin tämän kuin muidenkin projektien aikana. Lisäksi haluan kiittää rakkaita ystäviäni ja perhettä avusta ja tuesta näiden hurjien mutkien pyörteisessä.

Sisällysluettelo

Tiivistelmä	3
Alkusanat	5
Sisällysluettelo	6
1. Johdanto	7
2. Lähtökohdat ja tavoitteet	9
2.1 Elämyksien tuottaja	9
2.2 Haastaja	11
3. Taustaa	16
3.1 Taide osana ympäristöä	16
3.2 Kaupunki + taide = kaupunkitaide	25
4. Prosessi	29
4.1 Paperilta studioon	29
4.2 Sijoittelu ja dokumentointi	45
4.3 Näyttelyn rakentaminen	56
4.4 Kanijahti	57
4.5 Palauteboxi laulaa	66
5. Lopuksi	73

1. Johdanto

Opinnäytetyöni produktio-osa, Wild in the city, on kaupunkitilaan sijoittunut teos, jonka toteutin vuonna 2015. Opinnäytetyöni käsittelee Wild in the city -teoksen ensimmäistä osaa, joka toteutettiin Helsingin designviikon aikana syksyllä 2015. Projektin toinen osa toteutettiin samana syksynä Lontoon designviikoilla. Kaksiosaisen työprojektin laajuuden vuoksi rajaan keskustelun opinnäytetyössäni Helsinkiin sijoittuneen teoksen ympärille.

Teosta varten valmistin ja toteutin 60 keraamista kaupunkijänistä eli citykania, jotka sijoittelin ympäri kaupunkia merkityksellisiin ja nimenomaisesti Helsingin kaupunkikuvalle ikonisiin kaupunkitiloihin. Dokumentoin sijoitetut kanit Polaroid-kameralla, joista kuvat julkaistiin galleristi Jari Saariahon verkkosivuilla sekä Helsingin Punavuorella sijainneessa galleriatilassa. Teoksesta syntyi pienimuotoinen ilmiö designviikon aikana, ja innostuneet sattumanvaraiset kadunkulkijat, koiranulkoiluttajat ja teoksesta kuulleet kaupunkilaiset aloittivat kanijahdin, jonka seurauksena onnelliset löytäjät saivat kotiin viemisenä keraamisen citykanin.

Projektin lähtökohtana ja ideana oli toteuttaa teos, joka keskustelisi kaupunkitilassa kaupunkilaisten kanssa. Lisäksi halusin luoda teoksen, jonka kautta voisin innostaa ihmisiä kokemaan ja lukemaan kaupunkitilaa uudella tavalla. Teoksen sijoittaminen kaupunkitilaan tuntui luonnolliselta paikkavalinnalta myös arkkitehtuuritaustani takia. Halusin toteuttaa teoksen keraamisten veistosten avulla, joihin mielestäni liittyy arvokkuutta ja jotka luultavammin tulisivat säilymään osana kulttuuriamme vielä pitkään. Teoksen tarkoituksena oli myös haastaa itseäni tekijänä sekä oppia suuren näyttelyn ja produktion mukanaan tuomista haasteista.

Opinnäytetyöni teoriaosuudessa käsittelen kaupunki- ja ympäristötaiteeseen

liittyviä kysymyksiä ja perusteemoja sekä analysoin omakohtaisia taidekokemuksiani teoreettisessa viitekehyksessä.

Teoksen produktio-osa jakautui seuraaviin vaiheisiin; ideointi, veistäminen, mallineiden ja muottien valmistus, keraamisten citykanien valaminen, polttaminen, pohjatyö ja paikkojen suunnittelu, sijoittelu, dokumentointi, näyttelyn rakentaminen ja lopuksi teoksen eri työvaiheiden jälkiarviointi.

2. Lähtökohdat ja tavoitteet

Kappaleessa esitellään teoksen taustoihin liittyviä motiiveja ja lähtökohtia sekä pohditaan teoksen valmistelemiseen ja toteuttamiseen liittyneitä tavoitteita ja haasteita.

2.1 Elämyksien tuottaja

Tuotemuotoilun kentällä tarjoamme uusia toiminnallisia ja kauniita ratkaisuja kuluttajien tarpeisiin. Henkilökohtaiset intressini muotoilijana liittyvät vahvasti paremman, toimivamman ja kauniimman arjen tuottamiseen. Opiskelujeni aikana olen perehtynyt erityisesti tuotemuotoiluun, mutta opinnäytetyötäni pohditiessa halusin ensisijaisesti haastaa itseni uudenlaiseen seikkailuun ja toteuttaa projektin, joka sijoittuisi taiteen, muotoilun ja arkkitehtuurin välimaastoon. Halusin toteuttaa projektin, jossa voisin hyödyntää myös aikaisemmin oppimiani näkökulmia arkkitehtuurista. Vaikka objektien tekeminen liittyi teoksen toteuttamiseen oleellisesti, olin kiinnostunut tekemään projektin, jossa immateriaaliset ulottuvuudet olisivat tärkeämmässä roolissa kuin materiaaliset ulottuvuudet. Olen hyvin kiinnostunut ravintolaelämyksien, matkojen ja luontoseikkailujen tuottamasta ilosta ja näin ollen pohdin, miten voisin toteuttaa teoksen, joka olisi elämyksellinen ja kokemuksia herättävä. Tavoitteenani oli toteuttaa teos, jonka välityksellä voisin tarjota elämyksiä erityisesti muille ihmisille.

Kuva 4. Huomaamatta yhdessä. Sirkku Saariaho

Elämme ajassa, jossa GPS-laitteen avulla kykenemme suunnistamaan mahdollisimman tehokkaasti paikasta A paikkaan B. Luotamme puhelimen tai Google Mapsin tekemään reittivalintaan ja haluamme optimoida matkaan käytetyn ajan ja vaivan. Eksyminen, harhailu ja haahuilu tuntuvat ajassamme turhalta sekä tehottomalta toiminnalta – ja jopa hieman epäonnistumiselta. Halusin luoda analogisen teoksen, jossa olemme pakotettuja havainnoimaan lähiympäristöämme; sen tekstuureja, maamerkkejä, tilakompositioita, tunnelmia ja jopa kummallisuuksia. Ajatuksena oli, että vihjeiden perusteella osallistujat motivoidaan pohtimaan mahdollisia omakohtaisia muistojaan sekä tunteita ja merkkeitä Helsingin kaupungista. Tavoitteena oli täten toteuttaa teos, jonka välityksellä osallistujille mahdollistuisi seikkailu ja kaupungin kokeminen kaikkien aistien kautta. Teoksen avulla kannustettiin kokemaan ja ymmärtämään kaupunkitilaa niin uusista kuin vanhoista näkökulmista. Teoksen tarkoituksena oli mahdollistaa harhailu, seikkailu, löytäminen, epäonnistuminen ja onnistuminen. Konkreettisia vihjeitä jänisten sijainnista osallistujat saivat Polaroid-kuvia katsomalla. Osallistujille avautui näin ollen mahdollisuus löytää piilotettuja kaniineja käyttämällä apuna omia muistikuviaan, yleistä paikkatietämystä kaupungista ja ennen kaikkea avaamalla kaikki aistinsa.

2.2 Haastaja

Opinnäytetyö tarjoaa parhaimmillaan mahdollisuuden ottaa vastaan uusia haasteita sekä rikkoa aiempia rajoja. Tavoitteenani oli luoda projekti, jonka toteuttaminen haastaisi minut myös tekijänä kokemaan ja hallitsemaan yhä laajempia kokonaisuuksia. Vaikka projektin laajuuden hahmottaminen vielä sen alkuvaiheessa oli pitkälti hämärän peitossa, voidaan koko työprosessin läpikäymisen jälkeen todeta, että tiukka aikaraami, projektin laajuus ja moniulotteisuus loivat yhdessä kiinnostavan paletin hallittavaksi. Itselleni oli kuitenkin lähtökohtaisesti tärkeää luoda kokonaisuus, joka olisi kiinnostava ja tarpeeksi pöräyttävä – ei niinkään pohtia projektin toteuttamista sen monimutkaisuuden

Kuva 5. Kallioilla ja koloissa. Sirkku Saariaho

tai haastavuuden näkökulmasta. Joku kysyikin minulta teoksen toteuttamisvaiheessa, miksi valitsin veistosten määräksi 60 kappaletta. Hyvin impulsiivisesti vastasin, että 60 tuntui tarpeeksi haastavalta määrältä veistoksia toteutettavaksi muutamassa viikossa. Samalla loisin tarpeeksi suuren joukon, jonka jakaantuminen moniin koteihin loisi useammalle ihmiselle iloa.

Toisaalta kysymyksiä heräsi myös taiteilijan vastuusta julkisissa tiloissa toimitaessa sekä mahdollisista riskeistä siihen liittyen. Kaupunkitilassa toimimisen säännöt ovat kirjavat ja julkista keskustelua seurattaessa ajoittain tuntuu, että kaupunkitaiteeksi mielletään ainoastaan luvaton spraymaaleilla töhräminen. Luonnollisesti muille haittaa tai taloudellisia vahinkoja aiheuttavan toiminnan on oltava kriminalisoitua, mutta kaupunkitaide voi olla paljon muutakin. Mielestäni se voi parhaimmillaan tuottaa positiivisia elämyksiä kaupunkilaisille ja elävöittää arkista ympäristöämme yllättävällä tavalla.

Perehdyttyäni asiaan löysin kiinnostavan mielipidekirjoituksen Helsingin Sanomista vuodelta 2004. Mielipidekirjoituksessa Kuvataideakatemian rehtori Mika Hannula ottaa kantaa tapaukseen, jossa tarroihin perustunutta kaupunkitaideprojektia toteuttaneet nuoret taitelijat oli kriminalisoitu. Hannula avaa mielipidekirjoituksessaan "Kaupunkitaide pyrkii vuorovaikutukseen" kaupunkitaiteen moninaisia ulottuvuuksia kiinnostavalla tavalla ja kritisoi kehitystä, jossa kaupunkitilaan sijoittuva taide halutaan ilman kunnollista ymmärrystä ja tietoa kaupunkitaiteen merkityksestä kriminalisoida voimakkaasti. Hän korostaa mielipidekirjoituksessaan, että kaupunkitaide voi myös tuottaa merkittävää lisäarvoa yhteiskunnalle ja kaupunkilaisille, ja esittää kaupunkitaiteen pyrkivän vuorovaikutukseen ja kanssakäymiseen julkisessa tilassa sekä laajemmin yhteiskunnassa sen toimijoiden kanssa. Hannula toteaa kaupunkitaiteeseen liittyvien lupa-asoiden ja rahoituskysymysten olevan usein haastavia erityisesti tilanteissa, joissa on kyseessä pidempiaikaisesti kaupunkitilaan sijoitettava teos. Kaupunkitaide voi olla luonteeltaan myös lyhytkestoista spontaania toi-

mintaa, jossa kaupunkitilaan jäävät jäljet eivät ole pysyviä. Mieli­pidekirjoituksessaan Hannula määrittelee­kin kaupunkitaiteen olevan kansainvälisesti yksi nykytaiteen keskeisimpiä alueita ja kertoo myös Kuvataideakatemia­n keskityneen pitkäjänteisesti sen tutkimiseen ja tekemiseen. (Kaupunkitaide pyrkii vuorovaikutukseen 04.10.2018.)

Mieli­pidekirjoitus on 15 vuotta vanha, ja mieli­pideilma­piiri onkin mielestäni viime vuosien aikana hieman vapautunut ja kaupunkitaiteen merkitystä sekä muotoja on alettu ymmärtämään laajemmin. Keskustelu siitä, kenelle julkinen kaupunkitila oikeastaan kuuluu, on edelleen erittäin ajankohtainen ja relevantti puheenaihe. Perehtymiseni pohjalta havaitsin kaupunkien suhtautumisen kaupunkitaidetta kohtaan olleen viime vuosina hyvin innostunutta, miltä osin erilaisia vireillä olleita sekä toteutuneita hankkeita on löydettävissä ympäri Suomea. Palaan muutamii­in kiinnostaviin suomalaisiin esimerkkeihin myöhemmin tekstissäni.

Hannulan kirjoitus oli mielestäni rohkaiseva, ja taiteen ytimessä toimivan henkilön kannustavat sanat kaupunkitaiteesta yhtenä merkittävimmistä nykytaiteen muodoista eivät saaneet minua ainakaan pelkäämään enempää. Päinvastoin, koin puheenvuoron käyttämisen voivan olevan myös hyödyksi. Uskon, että asioista keskustelu sekä julkisesti puhuminen ovat ainoa keino kehittää ja viedä niitä eteenpäin. Teoksessaan ”Ympäristön taide” Ossi Naukkarinen painottaa olevan tärkeää ottaa huomioon, ettei julkiseen tilaan sijoitettava taide saa olla sellaista, joka voi loukata, pelottaa, uhata tai kiusata ihmisiä, jotka sen joutuvat kohtaamaan omaehtoisesti tai haluamattaan. Naukkarinen niin ikään toteaa, että kuten kaikessa muussakin julkisessa toiminnassa, on myös ympäristötaiteessa otettava huomioon yhteisön eettiset, poliittiset ja muut käsit­ykset, rajaamatta kuitenkaan kriittisyyden mahdollisuutta pois. Usein ympäristötaiteen tavoitteena onkin juuri herättää kriittisiä ajatuksia ja kysymyksiä. (Naukkarinen 2003, 71–72.)

Kuva 6. Ilmassa. Sirkku Saariaho

Aihetta tarkasteltuani ja keskusteltuani muun muassa galleristi Saariahon kanssa tulin siihen johtopäätökseen, että hyvää tarkoittavan projektini toteuttamiseksi minun oli otettava positiivinen riski, kannettava vastuu toiminnastani ja käytettävä samalla maalaisjärkeä projektin suunnittelun ja toteutuksen edetessä. Saariaholta saamani tuki vastuukysymyksissä auttoi minua samalla luottamaan ja uskomaan teokseeni.

Muotoilijan ammatti on mielestäni haastava, kiehtova ja luova. Jos haluaa joka päivä oppia uutta, rikkoa rajojaan ja luoda edes hippusen parempaa tarinaa kuin edellisenä päivänä, on muotoilijan ammatti loistava valinta. Olen iloinen, että olen osannut haastaa ja koulia itseäni jo opintojeni aikana. Tällaiset ”maratonprojektit” ovat jälkikäteen tarkasteltuna hyvin tärkeitä kulmakiviä ammattiin johtavalla polulla.

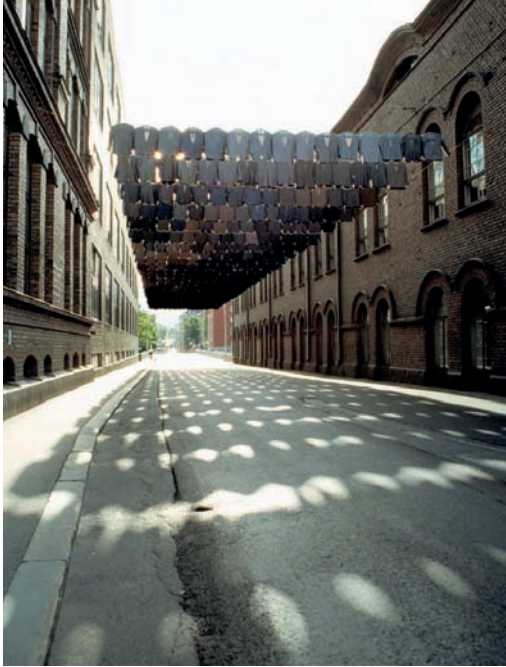
3. Taustaa

Kappaleessa avataan lyhyesti projektiin liittyvää alan termistöä ja ilmiöitä sekä keskustellaan projektista osana laajempaa teosten kenttää. Samalla käydään pääpiirteissään läpi ympäristö- sekä kaupunkitaiteen käsitteet ja esitellään ta-
pahtumakenttää muutamien kiinnostavien esimerkein.

3.1 Taide osana ympäristöä

Mitä ympäristö- ja kaupunkitaide oikein ovat? Mitä termit tarkoittavat ja miten ne eroavat toisistaan – vai eroavatko ne? Miten ympäristö- ja kaupunkitaide eroavat puolestaan muusta taiteen tekemisestä?

Ympäristöön tai kaupunkiin sijoittuvista teoksista itselleni tuli ensimmäisenä mieleen 10 vuotta sitten Tampereella Finlaysonin tehtaan nurkalla tuulessa hulmunnut paitateos. Teoksen oli luonut Kaarina Kaikkonen, joka on myös kansainvälisesti tunnettu suomalaistaiteilija ympäristöönsä kytkeytyvistä teoksista (Dacci, Kiviranta, Herzberg 2014, 11). Toinen heti mieleen juolahtanut esimerkki on Turun ylioppilaskylän kupeessa tönöttävä vaaleanpunainen jätti-
läisankka eli Posankka, josta on sittemmin tullut Turun ylioppilaskylän ikoninen maamerkki. Helsingin iltalenkeiltä taas mieleen ovat jääneet Pasi Karjulan ja Markku Vuokolan melkein äänettömät metalliset kuulat Hietalahden torin kupeessa. Pohdin myös, ovatko ympäristötaidetta esimerkiksi Spencer Tunickin alastomista ihmisistä erilaisiin kaupunkitiloihin rakennetut installaatiot tai Antti Laitisen Forest Square -teos, jossa hän lajitteli tarkasti 10x10-metriseltä metsäalueelta raivatun puuaineksen uudenlaiseksi kokonaisuudeksi? Entä onko Ryue Nishizawan ja Rei Naiton Teshiman saarella sijaitseva rakennustaiteellinen kokonaisuus, jossa vierailu herätti minussa voimakkaan elämyksen, myös ympäristötaidetta? Lisäksi mieleeni tuli Ateenassa pari vuotta sitten kohtaa-
mani viemäriin sijoitettu ääniteos, josta ei ympäristössä näkynyt minkäänlaisia

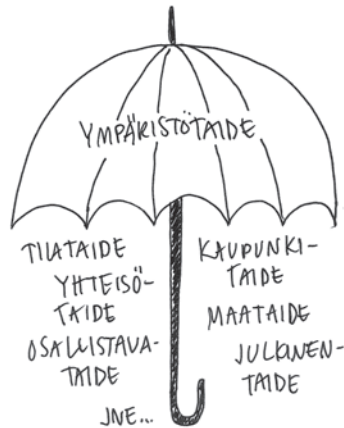
Kuva 7. Shadow. Kaarina Kaikkonen

Kuva 8. Forest Square II. Antti Laitinen

Kuva 9. Forest Square III. Antti Laitinen

18

visuaalisia merkkejä, mutta joka herätti paikallaolijan uudella tapaa havainnoi-
maan kaupunkitilaa monilla aisteilla. Se, mihin ympäristö- ja kaupunkitaiteen
raja vedetään, ja mikä taas erottaa ne installaatio- tai performanssitaiteesta,
tuntui kiinnostavalta. Onko Teshimalla sijaitseva rakennus ympäristötaideteos
vai pelkkä rakennus? Teoksessaan "White Cube, Green Maze: New Art Lan-
scapes" Ryan Raymund kertoo rakennuksen suunnittelijoiden tavoitelleen
päämäärää, jossa taiteen, arkkitehtuurin ja luonnon rajat hämärtyvät syn-
nyttäen kokonaisvaltaisen teoksen (Raymund Ryan 2012, 56). Ovatko sitten
vastaavasti Tunickin teokset performansseja vai ympäristötaidetta? Miten ympä-
ristötaide määritellään? Mikä on näiden käsitteiden ero? Perehtyminen alan
kirjallisuuteen selkeyttää alan termistöä.

Kirjallisuudessa ympäristötaide nähdään yläkäsitteenä monenlaisille taideil-
miöille, joista kaupunkitaidetta voidaan pitää yhtenä alakäsitteenä. Vertailun
vuoksi muita alakäsitteitä voivat olla esimerkiksi julkinen taide, maataide,
tilataide ja yhteisötaide (Ympäristötaiteen säätiö 22.06.2017). Niin ikään
Naukkarinen kuvaa ympäristötaiteen olevan yksi laajan taidekentän sektori
(Naukkarinen 2003, 27). Ympäristötaiteen ollessa niin sanotusti sateenvar-
jotermi monenlaiselle ympäristöön sijoittuvalle taidetoiminnalle, on näin ollen
johdonmukaista aluksi pureutua lyhyesti ympäristötaiteen pääkäsitteisiin, jot-
ka osaltaan viitoittavat kaikkien muiden alakäsitteiden ymmärtämistä.

Naukkarinen nostaa esiin ympäristötaiteeseen kiinteästi liittyviä kysymyksiä,
jotka eivät sellaisenaan liity kaikkeen taiteen tekemiseen, ja esittää ympäristö-
taiteella olevan neljä ominaislaatuista ulottuvuutta, jotka erottavat sen muusta
taiteesta. Näiden ulottuvuuksien hän määrittelee olevan julkisuus, kolmiulot-
teisuus ja tilallisuus, muutos ja liike sekä moniaistillisuus ja osallistuminen.
(Naukkarinen 2003, 68–85.)

Julkisuuden temaa voidaan käsitellä useammasta näkökulmasta, ja Naukkari-

nen toteaa tältä osin ympäristötaiteen olevan julkinen kannanotto ympäristön eettisiin ja esteettisiin kysymyksiin. Ympäristötaide on sijoitettu usein siten, että se on suuren joukon saavutettavissa joko sattumalta tai tiedostavasti. Ympäristötaide sijoittuu tyypillisesti juuri julkisiin tiloihin, joihin kaikilla on pääsy. (Naukkarinen 2003, 69—73.) Onko tästä näkökulmasta Laitisen Forest Square siten ympäristötaidetta, vaikka teoksen juuret sijaitsevatkin keskellä metsää kaupunkilaisten silmien kantamattomissa? Tarkastelemalla pelkkää julkisuuden aspektia, voisin vastata kysymykseen myöntävästi. Mielestäni taiteilija tekee teoksen välityksellä kannanoton ympäristön esteettisistä ja eettisistä kysymyksistä ja tuo kantansa uudessa visuaalisessa muodossa esiin katsojille. Laitisen teoksen kannalta on lisäksi huomionarvoista, että se esiteltiin myös Venetsian biennaalissa suurelle kansainväliselle yleisölle vuonna 2013 (Frame 12.02.2019). Näin ollen tarkastelemalla kysymystä kaikkien ympäristötaiteelle ominaisten piirteiden kautta, määritelmä Laitisen teoksen perimmäisestä luonteesta muuttuu hieman monitulkintaisemmaksi, ja mielestäni kyseistä teosta voitaisiin pitää tässä suhteessa eräänlaisena rajatapauksena.

Joskus teokset ovat myös julkisilla varoilla rahoitettuja ja siten jonkun julkisen tahon omistamia. Naukkarinen kiinnittää tähän liittyen huomiota mielenkiintoisiin tilanteisiin, joissa esillä oleva teos voi sinänsä olla fyysisesti julkinen, mutta sen sanoma tai idea eivät sitä välttämättä ole. (Naukkarinen 2003, 69.) Graffititaide voisi olla hyvä esimerkki tällaisesta genrestä, ja graffititaiteeseen perehtyneet tuttavani ovatkin joskus selittäneet tarkemmin minulle näkemieni teosten taustalla olevia merkityksiä. Graffitien tekijöiden viestintään liittyikin alakulttuurille ominaisia sanomia ja merkityksiä, jotka aukeavat vain kyseiseen kulttuuriin perehtyneille henkilöille (Nguyen & Mackenzie 2010, 9). Tarkemmin katutaiteeseen perehdyttäessä ilmaisukeinoja voivat olla graffiti tai ns. street art, johon luetaan tarrat ja sablonit. Genreen sisältyy paljon merkityksiä sekä erityisesti alakulttuurin tuntijoiden tunnistamia hyvinkin hienovaraisia sanomia

ja tyyliseikkoja. (Ganz 2006, 10—11.)

Ympäristötaiteelle toinen ominainen ulottuvuus on kolmiulotteisuuden ja tilallisuuden aspekti. Aiemmin mainitsemani Posankka toimii tältä osin hyvänä esimerkkinä kolmiulotteisuuden määritelmää aukaistaessa. Jättiläismäinen vaaleanpunainen veistos on hyvin kolmiulotteinen kappale, joka merkitsee paikan. Monesti ympäristötaide ajatellaankin veistoksiksi julkisissa tiloissa (Naukkari 2003, 73). Toisena kiinnostava katselukulmana kolmiulotteisuuden ja tilallisuuden käsittelylle voidaan pitää paikan ja tilan määritelmiä. Yksinkertaisesti sanottuna tämä tarkoittaa, että tila voidaan määritellä koordinaattien avulla. Tila on siis sijainti, joka määrittyy avaruudellisen ja kolmiulotteisen sijainnin mukaan. Paikka on puolestaan sijainti, johon liittyy ihmisen toiminta ja sitä kautta tilalle syntyneet merkitykset. (Naukkari 2003, 76—77.) Tästä voisin käyttää esimerkkinä aiemmin mainitsemiani Tunickin teoksia, joissa suuri joukko alastomia ihmisiä asettuu julkiseen tilaan ja kokonaisuus dokumentoidaan kuvin sekä ihmisten havaintojen kautta mieliin. Hänen teoksensa voivat mielestäni antaa paikoille aivan uudenlaisia merkityksiä ja teosten luonteen voidaan osaltaan katsoa olevan myös kulttuurisesti sidottua. Teosten hyväksyminen joissakin kulttuureissa voisi olla kriittistä julkisiin paikkoihin sijoitettujen alastomien ihmisten vuoksi. Voin uskoa, että joissakin kulttuureissa kaupunkitilassa vellova alaston ihmismassa voisi herättää voimakkaita tunteita ja olla kiistanalaista. Markku Hakuri pohtii teoksessa ”Paikka vai Tila” osaltaan myös ympäristötaiteelle hyvin tärkeitä paikan ja tilan käsitteitä. Hän toteaa paikan ja tilan käsitteiden olevan ensinnäkin aina kulttuurisesti sitoutuneita. Lisäksi ihmisen omat eletyt kokemukset rakentavat mielikuvia, joiden pohjalta tarkastelemme paikkoja. Henkilökohtaisuuden ulottuvuus ja kulttuurinen konteksti ovat siten Hakurin mukaan voimakkaasti läsnä paikan ja tilan käsitteitä pohdittaessa. (Hakuri 2014, 13—14.) Myös aiemmin mainitsemani nimettömäksi jäänyt ääniteos Ateenasta on hyvä esimerkki siitä, miten ihmiset voivat kokea viemäriin sijoitetun linnunlaulun muuttavan heidän käsityksiään

Kuva 11. Teshima Art museum. Epiq.

kyseisestä yksittäisestä paikasta. Yhtäkkiä tietyissä koordinaateissa sijaitseva lokaatio saa uudenlaisia merkityksiä, ja kokija rakentaa itselleen muistoja – tilasta syntyy kokemuksen myötä paikka.

Kolmiulotteisuus ja tilallisuus lähentävät ympäristötaidetta myös rakennustaiden kanssa. Teshiman saarella sijaitseva kohde on kolmiulotteinen rakennelma, jonka määrittelemiseen on ainakin nähdäkseni vaikea antaa yhtä ainoaa tarkasti rajattua termiä. Eri ihmisiltä kysyttäessä kohde voisi varmasti saada erilaisia määritelmiä. Joku voisi kutsua sitä ehkä katokseksi, veistokseksi, kokonaistaideteokseksi tai tutkielmaksi. Jonkun muun mielestä se voisi mahdollisesti olla rakennus tai vaikkapa kappale. Teshimalla sijaitseva kohde on sijoitettu tiettyyn tilaan ja se huomio tarkasti koordinaattien antaman tilan ominaisuudet käyttäen niitä hyväkseen kokonaisvaikutelman luomisessa. Paikaksi se tulee syntyneen käynnin ja kokemuksen jälkeen, jolloin ihminen on ollut tilassa havaitsemassa erilaisia näkymiä, katsomassa valon ja varjon

Kuva 12. Teshima Art museum. Epiq.

leikkiä sekä kuuntelemassa kaiun muovaamaa kuvaa tilasta. Myös tuoksut vaikuttavat kokemukseen. Sateella tilassa tuoksui mielestäni märän betonin ja perunamaan sekoitus, mikä jätti ainakin minulle voimakkaan muistikuvan paikasta. Näin arkkitehtuurin ja ympäristötaiteen raja voi tietyin paikoin olla polveileva.

Muutos ja liike liittyvät myös kiinteänä osana ympäristötaiteeseen. Esimerkiksi museossa tiettyihin hallittuihin valo- ja kosteusolosuhteisiin sijoitetut öljyvärimaalaukset, joita niin ikään restauroidaan huolellisesti, ovat vastakkainen esimerkki ympäristöteoksille, joiden luonnollisena osana nähdään muutos ja liike. Muutoksen intensiteetti voi vaihdella teoksista riippuen, mutta lähtökohtaisesti koetaan, etteivät ympäristöteokset ole staattisia tai pysyviä objekteja. Ne jou-

Kuva 13. Newcastle Gateshead. Spencer Tunick.

tuvat muun muassa sääolosuhteiden armoille, kuluvat ja saattavat olla jopa ilkeiden kohteena. Lisäksi ympäristötaideteoksiin liittyy ympärillä tapahtuva liike, joka luo tarkastelulle muuttuvan havaintokulman. (Naukkarinen 2007, 66—70.) Ohikulkevat ihmiset saattavat havainnoida teoksia eri kulmista tai eri nopeuksilla. Karjulan ja Vuokolan metalliset kuulat ovat hyvä esimerkki tällaisesta muutoksen ja liikkeen ulottuvuudesta. Teräksestä tehdyt kuulat eivät kulu armottomasti sääolojen vuoksi, mutta kuulien kiiltävässä pinnassa voivat näkyä sadepisarat tai niiden päällä pomppineiden lasten kengänjäljet. Lumisena talvena puolestaan teos saattaa uppoutua kinosten alle ja olla siten melkoisen muutoksen alaisena. Myös lapsi ja aikuinen tarkastelevat teosta ohi kävellessään hyvin erilaisista näkökulmista kuin mitä ohikiitävä autoilija. Naukkarinen kuvaakin kiinnostavasti, kuinka ympäristötaideteoksiin liittyy aina alati muutoksessa olevat ajallis-paikallis-kulttuuriset olosuhteet (Naukkarinen 2003, 78). Aiemmin esille tuomani kysymys ympäristö- ja performanssitaiteen eroista liittyy osaltaan myös muutoksen ja liikkeen teemaan. Teoksen ollessa hyvin lyhytikäinen se lähenee performanssia, mutta voi silti edelleen olla ympäristötaidetta (Naukkarinen 2003, 78). Rajat näiden välillä eivät siten ole niin yksinkertaisia.

Poiketen esimerkiksi galleriatilaan sijoitetuista maalauksista tai veistoksista, joihin ei saa koskea, rohkaisevat ympäristötaideteokset usein havainnoimaan teoksia kaikin aistein ja jopa osallistumaan teoksiin. Joissain teoksissa havainnoijan rooli saattaa muuttua hyvinkin aktiiviseksi, jolloin puhutaan osallistavasta taiteesta. Teokset ovat luonteeltaan usein moniaistisesti koettavia; niitä voi mahdollisesti koskea, kuunnella, haistaa, maistaa tai jopa siirtää. Jo liikkeen läsnäolo itsessään avaa mahdollisuuksia moniulotteisemmalle kokemiselle. (Naukkarinen 2003, 82—85.)

3.2 Kaupunki + taide = kaupunkitaide

Kuten edellä todettiin, on kaupunkitaide ympäristötaiteeseen vahvasti sidonnainen haara ja sen alakäsite, jota määrittävät hyvin ympäristötaiteen neljä aiemmin läpikäytyä ulottuvuutta. Kaupunkitaiteessa paikkana korostuu kaupunkikonteksti, jolloin kaupungista tulee taiteen tekemisen näyttämö, jossa pyritään rikastuttamaan kaupunkilaisten elämää esimerkiksi kaunistamalla, rajaamalla, alleviivaamalla, lisäämällä tai täyttämällä. Teokset on sijoitettu kontekstiin, johon otetaan kantaa, jolla herätetään ajatuksia, jossa mietitään siihen liittyviä ilmiöitä, tuodaan esiin paikan historiaa tai pohditaan sen tulevaisuutta. Kaupunkitaiteen tekemiseen liittyy voimakkaasti ihmisten sitominen tai motivoiminen osaksi prosessia. Usein teoksiin liittyy yllättäviä piirteitä, jotka avaavat ohikulkijoita katsomaan ja kokemaan paikkaa uudella tavalla. Teosten toteuttamiseen ei liity taloudellisia intressejä, vaan niiden tarkoituksena on usein vaikkapa ilahduttaa, rikastaa tai avartaa. (Turku 365 02.10.2018.)

Monet kaupungit ovat viime vuosina toteuttaneet innolla erilaisia kaupunkitaidanhankkeita. Muun muassa Kerava on aktivoinut monenlaista toimintaa kaupunkilaistensa ulottuvuuksille (Kreava 02.10.2018). Lisäksi Urban art -hanke on tuonut kaupunkitaidetta tutuksi ympäri Suomea rakennusten julkisivuihin toteutettujen muraalien eli seinämaalausten kautta. Hankkeeseen osallistuneita kaupunkeja on Rovaniemeltä Helsinkiin. (Kaupunkitaide näkyy syyskuussa ympäri Suomen 02.10.2018.) Muistan itse törmänneeni hankkeeseen ensimmäisen kerran muutaman vuosi sitten kesälomalla kotikaupungissani Kemissä, jolloin keskustaan toteutettiin suurta seinämaalausta, joka komeilee edelleen kaupungissa.

Vaikka kaupunkitaiteen ajatellaan usein olevan pelkkiä maalauksia, on projektien kirjo kuitenkin paljon laajempi. Yksi mielenkiintoisimmista kaupunkitaidanhankkeista, joihin olen päässyt tutustumaan, oli vuonna 2011 Turun ollessa

kulttuuripääkaupunki toteutettu Turku 365 -teoskokonaisuus. Hanke muodostui kolmesta osa-alueesta: Arjen löytöretkeilijät, Taideklinitikat ja Ulkoilmaosasto. Tavoitteena hankkeessa oli korostaa ja kommentoida Turkua ja sen identiteettiä. (Turku365 02.10.2018.) Näistä kolmesta erityisen kiinnostavaksi koin Arjen löytöretkeilijät -sarjan, jossa kaupunkilaisia motivoitiin kokemaan, tekemään ja inspiroitumaan omasta ympäristöstänsä koko vuoden ajan erilaisten

Kuva 14. Red carpet over urban wasteland. Arjen löytöretkeilijät. Turku 365.

viikkotehtävien avulla. Mielestäni konsepti toteutti oivaltavalla tavalla ympäristö- ja kaupunkitaiteen eri ulottuvuuksia. Teos ei ollut pelkästään veistos tai maalaus, vaan ympäri kaupunkia levittäytynyt mahdollistaja. Siinä toteutuivat mielestäni erinomaisesti ympäristötaiteelle ominaiset ulottuvuudet; julkisuus, kolmiulotteisuus ja tilallisuus, muutos ja liike, moniaistillisuus ja osallistuminen. Teoksen eri osatehtävät motivoivat kirjavalla tavalla avaamaan kaupunkitaiteen käsitettä.

Tehtävät olivat kaikkien ulottuvilla internetissä ja niiden tarkoituksena oli saada kaikki kaupunkilaiset iästä, harrastuneisuudesta, taustasta tai mistään rajoitteista riippumatta kokemaan ja innostumaan kaupungista sekä taiteesta moniulotteisin keinoin. Ihmisten omaa luovuutta haluttiin tehtävien avulla ruokkia ja täten tarjota mahdollisuuksia uudenlaisten, omakohtaisten taide-elämysten synnylle. Osa tehtävistä auttoi samalla ideoimaan mahdollisten kolmiulotteisten kappaleiden luontia. Esimerkiksi viikkotehtävässä 41 kaupunkilaisia rohkaistiin tekemään neulegraffiti ja viikkotehtävässä 18 taas kannustettiin ryhtymään sissipuutarhuriksi. Osa tehtävistä puolestaan herätti ideoita immateriaalisten ideoiden synnylle, kuten luovan katuloikinnan harrastus, varjojen kanssa leikkiminen tai harhautuminen sinne, minne nokka näyttää. Kaupunkitila ja konteksti olivat keskeisiä elementtejä tehtävien asettelussa. Monien tehtävien oli tarkoitus olla vain hetkellisiä huomautuksia ympäristössä tai huomioita ympäristöstä. Tehtävät ruokkivat mielestäni hyvin moniaistillisuuteen, sillä niissä hyödynnettiin monipuolisesti erilaisia elementtejä, kuten valoa, aikaa, ääntä, varjoa, fyysistä liikettä, kirjoittamista ja kuuntelua. Tehtävien kirjo oli kiehtova ja moninainen. Kaikkien tehtävien ote oli kannustava ja niissä rohkaistiin kaupunkilaisia muun muassa leikkimään ajalla, tutustumaan tuntemattomaan, lähtemään suurelle löytöretkelle, maalaamaan valolla, tekemään minielämäkerta ja ryhtymään karkkitechiksi. Kokonaisuudessaan tämä 52 tehtävän joukko herätti minussa paljon ajatuksia, ja haluaisin myös itse päästä kokemaan elämässäni vuoden, jonka aikana olisi mahdollista olla mu-

kana toteuttamassa Arjen löytöretkeilijöiden kaltaista teosta.

Suomessa vuosien varrella toteutettujen projektien joukosta löytyy monia kiinnostavia esimerkkejä. Eräs toinen näistä oli vuonna 2010 toteutettu kaupunkitaidehanke Mullakin On Oikeus Olla Täällä. Hankkeessa oli tavoitteena avartaa kaupunkitaiteen käsitettä pelkistä maalauksista kohti performanssi- ja installaatiotaiteita. Yhdessä osateoksessa joukko ihmisiä pääsi yhdessä kokemaan kaupungin uusin silmin, osallistujien henkilökohtaisten paikkavalintojen pohjalta. (Kaupunkitaide näyttää uuden puolen Helsingistä 03.10.2018.)

Myös Inkeri Makkosen vuonna 2012 toteuttama Suvelan siluetti -kaupunkitaide-teos herätti mielenkiintoni. Teoksessa Espoon Suvelassa sijaitsevien kerrostalojen hissit valaistiin, ja illan hämärtyessä kaupunginosan silueteissa näkyvien rakennusten hissit muodostivat kiehtovan valojen tanssin. (Inkeri Makkonen 03.10.2018.) Teoksessa yhdistyivät mielestäni kiinnostavalla ta-

Kuva 15. Inkeri Makkosen teos Suvelan siluetti, Marko Oikarinen.

valla ympäristötaiteen teemat: muutos ja liike, kolmiulotteisuus ja tilallisuus, moniaistillisuus ja osallistuminen sekä julkisuus. Talojen hissit olivat väline, jolla teos toteutettiin. Teos sijaitsi asuinalueella, jossa se oli kaikkien havaittavissa. Julkisivuissa näkyvät hissit olivat aina liikkeessä, kun joku saapui kotiin tai lähti kotoa. Liikkeen intensiteetti näin ollen vaihteli ihmisten toiminnan ja vuorokausirytmien mukaan. Teos heräsi varsinaisesti henkiin vasta iltaisin valojen syttyessä ja talojen hissien liikkeestä syntyvän tanssin alkaessa. Samalla teoksessa toteutui kolmiulotteisuuden ja tilallisuuden teema oivaltavalla tavalla. Valolla rakennettu ”veistossarja” tai kokonaisteos loi kaupunginosaan uudenlaisen persoonallisen ominaispiirteen ja rikastutti kaupunginosan siluettia sekä kaupunkikuvaa. Moniaistillisuuden teema toteutui valon ja liikkeen kautta, ja teoksen toteutukseen pääsivät osallistumaan niin talojen asukkaat kuin vierailijat. Ihmisten liike herätti teoksen henkiin.

4. Prosessi

Teoksen toteuttaminen jakautui viiteen osioon, joita käyn läpi tarkemmin seuraavien kappaleiden aikana.

4.1 Paperilta studioon

Teoksen ideointi lähti käyntiin verraten impulsiivisesti omien Tokion kaupunkitilassa syntyneiden muistojen pohjalta. Lisäksi Helsingissä käytiin samoihin aikoihin aktiivista keskustelua citykaneista. Sain ajatuksen toteuttaa kolmiulotteisia eläinveistoksia, joita voisin sijoitella yllätyksellisiin kaupunkitiloihin eri puolille arkista ympäristöämme. Valuposliini materiaalina tuntui laadukkaalta ja arvostetulta sekä myös muilta osin sopivalta valinnalta sarjallisesti toteutettavien eläinten tuottamiseen. Olin jo tätä aiemmin työskennellyt paljon keramiikan parissa, joten valmistusprosessi sinänsä oli minulle entuudestaan tuttu. Helsingissä kuumana keskustelunaiheena olleet citykanit puolestaan

Kuva 16-17. Savimallineen hahmottelua ja veistämistä.

Kuva 18-19. Kipsimallineen kipsimuotti.

Kuva 20-21. Kipsimallineen muotin avaaminen.

Kuva 22-23. Vaurioitunut ja korjattu kipsimalline.

tuntuivat ajankohtaisilta eläinhahmoilta teoksen toteuttamiseen. Ensimmäisenä haasteena oli veistää orgaanisia citykaneja ja pohtia samalla sitä, millaisia veistosten tulisi olla, jotta pienimuotoinen massatuotanto voisi tulla kyseeseen – tavoitteenani oli kuitenkin valaa ja toteuttaa 60 citykania.

Aiemmat kokemukseni eläinhahmojen veistämisestä eivät olleet kovinkaan perusteellisia, joten tämä työvaihe tarjosi uuden kiinnostavan alueen opittavaksi. Suunnittelun lopputuloksena päätin toteuttaa kolme erilaista hahmoa, jotka kertoisivat kukin hieman erilaisista tunnetiloista. Lähdin veistämään tarkkailijaa, uteliasta ja pelokasta hahmoa.

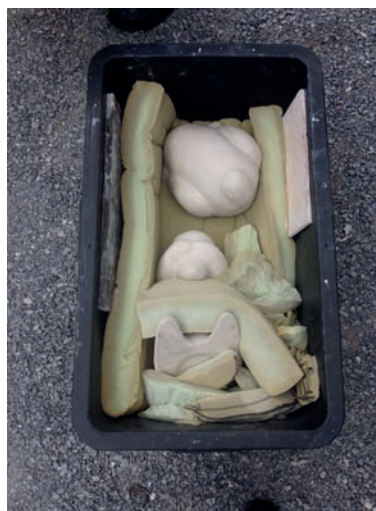
Prosessin aluksi en ollut kovinkaan varma, miten hahmojen mallineet olisi helpointa toteuttaa, joten kokeilin aluksi veistää hahmoja erilaisin metodein savesta, kipsistä ja polyuretaanista. Lopulta päädyin rakentamaan veistosten rungon kanaverkosta ja paperista, minkä jälkeen verhoilin rungon savella.

Kuva 24-25. Kipsimallineiden hienosäätöä ja muotin osia.

Kuva 26-28. Raaka-aihiot kipsimallineista odottavat hienotyöstöä.

Kuva 29. Mallineet matkalla Helsinkiin.

Tämä mahdollisti minulle detaljien työstämisen ja muokkaamisen suhteellisen helposti. Koin kipsimallineiden työstämisen haastavaksi, koska hauraana materiaalina virheiden tekemiseen ei kipsin kanssa ollut varaa. Pelkästä savesta rakennetut hahmot olisivat puolestaan olleet liian pehmeitä ja raskaita työstettäväksi. Myöskään polyuretaania hyödyntämällä en pystynyt toteuttamaan hahmoja haluamallani detaljitasolla. Kanaverkon ja paperimassan ympärille rakennetun hahmomallin työstäminen sen sijaan tuntui tilanteeseen sopivimmalta tavalta, ja pintakerroksen työstäminen pehmeästä savesta oli tällä tavoin selkeästi vapaampaa ja helpompaa.

Veistetyistä hahmoista toteutin kipsiset mallineet, joiden avulla tuotin valumuotit. Tiedostin, että melkoisen suureen skaalaan toteutettavien hahmojen muottien valmistaminen tulisi olemaan haasteellista. Erityistä perehtymistä vaati tältä osin muottien avaamiseen liittyvät haasteet sekä muottien kestä-

Kuva 30. Virallinen vastaanottokomitea.

vyys tuotantovaiheessa. Kovin pieniin muotinosiin ei ollut varaa, sillä ne eivät olisi luultavasti kestäneet koko valuprosessia. Näin ollen mallineita ja muotteja tehdessä pyrin toteuttamaan muotit, jotka muodostuisivat mahdollisimman pienestä määrästä muotinosia, jotta valuvaihe olisi hallittavissa ja muottien kokoaminen sekä purkaminen onnistuisi. Lisäksi halusin minimoida veistosten jälkityöstämiseen kuluvan työmäärän ja pyrin sijoittamaan kipsimuottien valusaumat mahdollisimman luonnollisiin paikkoihin eläinhahmoissa.

Muottien toteuttamisen jälkeen alkoi valuvaihe, jossa tavoitteena oli toteuttaa yli 60 citykania mahdollisten rikkoutumisien ja polttovirheiden varalle. Hah-

Kuva 35. Kieli keskellä suuta. Ensimmäinen koevalu. Studiomestari Tomi Pelkonen varmistamassa tilannetta. Anni Pitkälä

Kuva 36-37. Työskentelyn ja valamisen iloa. Sirkku Saariaho

Kuva 38. Voimaharjoittelua. Anni Pitkääjärvi

mojen valamista varten minun täytyi kehittää optimaalinen valuympäristö ja -rytmi, sillä muotit olivat hyvin suuria sekä painavia. Valumassan menekki yksittäistä muottia kohden oli noin 30 kg eli yli kaksi isoa marja-ämpärillistä hilloja. Valuprosessin toteuttaminen sinänsä oli hyvin fyysistä ja työlästä, mutta samanaikaisesti opettavaista ja kiinnostavaa. Prosessissa tuli tutuksi pienen sarjatuotannon vaiheet sekä isojen muottien työstämiseen liittyvät haasteet. Valumassana käytin saatavilla ollutta perusvaluposliinia, jonka ominaisuudet tunsin jo valmiiksi aiemmista projekteistani.

Valettujen citykanien dokumentointi oli myös oleellinen vaihe prosessissa. Samalla halusin nimetä jokaisen citykanin tiettyyn kaupungin paikkaan liittyvällä nimellä. 60 citykanin nimeämiseksi kertyi pitkä lista Helsingin historiaan ja kaupunkitilaan liittyviä nimiä, kuten Frida, Diana, Tauno ja Kyösti. Nimilista täytti luonnoskirjastani muutaman aukeaman. Nimien lisäksi kanien pohjaan

Kuva 39. Veistosten nimeäminen. Sirkku Saariaho

Kuva 40-42. Veistosten tunnistetiedot.

Kuva 43. Valettujen citykanien viimeistelyä kostealla sienellä. Anni Pitkäjärvi

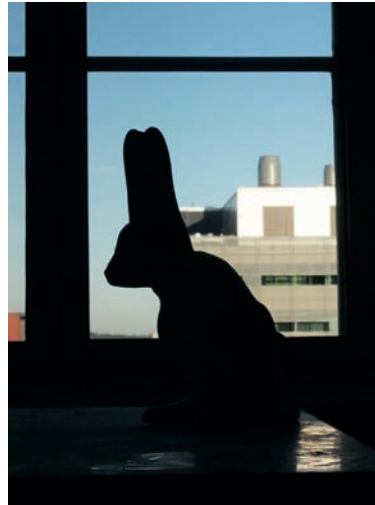
merkittiin muun muassa valupäivämäärä, projektiin liittynyt hashtag #wildint-
hecity_globe, sarjanumero sekä signeerauseni.

Muottien rajallisuuden ja aikataulun kiireellisyyden vuoksi valaminen piti suorittaa mahdollisimman optimoidusti ja tarkkaan ajoittamalla. Valumassaa täytyi aluksi pitää muoteissa noin 25 minuuttia, muottien kostuessa noin 30—35 minuuttia ja lopulta muotit pystyttiin avaamaan noin 40 minuutin odottamisen jälkeen.

Kanien polttamisessa täytyi noudattaa erityistä suunnittelua, jotta uunikapasiteetti pystyttiin hyödyntämään mahdollisimman tehokkaalla tavalla. Koska citykanit olivat lasittamattomia, poltin ne suoraan ylös energian ja ajan säästämiseksi.

Kuva 44. Epäonnistumiset kuuluvat prosessiin.

Kuva 45. Uunia odotellessa.

Kuva 46. Polton valmistelua.

Kuva 47-48. Viimeistä viedään, yksin pahisten kanssa.

Polttamisen jälkeen kanit vielä "korvamerkittiin" väliaikaisilla nimilapuilla jatkosijoittelun helpottamiseksi. Kaupunkitilassa tulisi olemaan 60 paikkaa, joihin jänikset oli sijoitettava intensiivisen aikataulun puitteissa, joten järjestelmällinen toiminta oli teoksen toteuttamisen kannalta ensiarvoisen tärkeää.

Kuva 49. Korvamerkityt valmiina seikkailuun.

Kuva 50-51. Muistiot ja roudaus.

Kuva 52. Nimiö ja paikat.

4.2 Sijoittelu ja dokumentointi

Keraamisten citykanien tuottamisen jälkeen oli vuorossa niiden sijoittelu ennalta määrittelemiini paikkoihin ympäri Helsinkiä. Logistista haastetta lisäsi kanien melko suuri koko, paikkojen hajanaisuus eri puolilla kaupunkia sekä sijoitteluun käytössä ollut aika. Viikon aikana kaikki mahdolliset kulkupelit pyörästä, autoon sekä mopoon olivat käytössä sijoitustehtävää suoritettaessa. Sijoittelua tehdessäni pyrin myös itse kokemaan erilaisia vuorokauden aikoja. Lähdin vaihtelevasti liikkeelle niin auringon noustessa, keskellä iltapäivärushkaa, lounasaikaan, illan hämärtyessä kuin kaupungin jo hiljetessä yöhön. Ennalta määrittelemieni paikkojen uudelleen kokemisesta citykanien kanssa tuli elämyksellisiä muistoja myös itselleni.

Paikkojen valinnassa pyrin korostamaan Helsingin kaupunkikuvalle ominaisia ulottuvuuksia sekä nostamaan sieltä esiin omalaatuisia tiloja ja paikkoja. Lisäksi tavoitteenani oli alleviivata kulttuurihistoriallisesti merkittäviä kaupunkitiloja sekä rakennushistorian kannalta merkityksellisiä kohteita. Halusin niin ikään välittää läheistä yhteyttäni arkkitehtuuriin, rakennuksiin ja kiinnostaviin paikkoihin Helsingissä, joista uskoin myös muille ihmisille syntyvän iloa ja uusia elämyksiä. Tavoitteena oli täten löytää paikkoja, joita kuvaamalla ja joista viestittämällä myös teokseen osallistuvilla kaupunkilaisilla olisi mahdollisuus löytää, eksyä ja havaita uusia perspektiivejä Helsingistä. Osa paikoista oli hyvin ikonisia ja Polaroid-kuvien kautta annettujen vihjeiden perusteella tunnistettavissa. Osa paikoista taas oli hieman haasteellisempia tunnistaa, jolloin ne antoivat etsijöille isomman päähkinän purtavaksi.

Citykanien sijaintipaikat voidaan kategorisesti jakaa kolmeen osaan: yllätykselliset kaupunkitilat, rakennushistoriallisesti merkitykselliset kohteet ja kaupunkikuvallisesti merkittävät paikat. Muutamia näistä paikoista mainitakseni voisin nostaa esiin itselleni erityisen rakkaita esimerkkejä. Rakennushistoriallisesti

Kuva 54. Matkalla. Sirkku Saariaho

Kuva 55. Paikka. Sirkku Saariaho

Kuva 56. Kyyryssä. Sirkku Saariaho

merkittäväksi kohteeksi valitsin muun muassa Kasarmikadulla sijainneen julkisivultaan klinkkerilaattaisen Kaartin poliisitalon, joka sittemmin sai vuonna 2018 valitettavasti purkutuomion ja joka nyt on jo tuhottu. Vuonna 1965 rakennettu talo istui aikanaan kauniilla tavalla paikkaansa ja otti hienosti huomioon kaupunginosan mittakaavan sekä rinteen maastonmuodon. Samalla talon porrastettu massa kertoi aikansa rakentamisen kulttuurista. Vaikka vanha poliisitalo poikkesikin voimakkaasti muusta ympäröivästä kaupunkirakenteesta, se muistutti meitä rakennushistoriastamme. On sääli, että rakennus on purettu, mutta toivon rakennuksen sisäpihalta löytäneen kanin omistajan kantavan paikasta vielä muistoa.

Yllätyksellisistä kaupunkitiloista puolestaan haluaisin nostaa esimerkkinä esiin Neitsytpolun päässä sijaitsevat kalliot, jotka rajoittuvat Venäjän suurlähetystön tonttiin. Paikan luonne on melko hiljainen, mutta vasta kallioille kivuttuaan kulkija voi ymmärtää, miten hienon näköalapaikan ne tarjoavat läheiseen ympäristöön. Teoksen tapahtuma-aikaan kuulin näyttelyä katsomaan tulleelta kaupunkilaiselta, kuinka innostavan elämyksen tämä paikka olikaan tarjonnut hänen vuosikymmeniä kaupunginosassa eläneelle ystävättärelleen, joka teoksen myötä oli uskaltanut tutkiskelemaan lähiympäristöään ja löytänyt nämä kauniit kalliit muutaman korttelin päässä kotitalostaan.

Kaupunkikuvallisesti merkittävistä paikoista taas voisin nostaa esimerkiksi Eduskuntatalon lähiympäristöineen. Eduskuntatalon oikeanpuoleisilta kallioilta löysi Kyösti-niminen citykani paikkansa, ja tähän paikkaan liittyen minulle kertoi tarinan eräs toinen näyttelyyn osallistunut kävijä. Hän sanoi kyseisen paikan olleen eräänä kauniina syysiltana useamman jänisjahdissa olleen metsästäjän kohtaamispaikka. Teoksen tekijänä olikin ilahduttavaa kuulla, että teos myös rohkaisi ihmisiä kohtaamisiin ja jutusteluihin täysin vieraiden ihmisten kanssa. Paikkojen dokumentointi tapahtui mustavalkoisin Polaroid-kuvin. Tavoitteena oli esittää pelkistetyksi vain oleelliset vihjeet etsijöille, katsojille ja kokijoille.

Kuva 57. Lähellä metsässä. Sirkku Saariaho

Kuva 58. Stadikka. Sirkku Saariaho

60 kuvan sarja muodostaa kiinnostavan kollaasin Helsingin kaupunkikuvasta, paikoista ja tunnelmista. Kuvat olivat näyttelyn aikaan esillä galleria Saariaho Järvenpäässä Helsingin Punavuorella. Dokumentoinnin tavoitteena oli säilyttää teoksesta muistikuva ja visuaalinen kertomus.

Kuva 60. Lähtöpiste.

Kuva 61-68. Paikkoja.

4.3 Näyttelyn rakentaminen

Näyttelyn järjestäminen samanaikaisesti osana projektia oli tärkeä tekijä koko teoksen onnistumisen, kommunikoinnin ja näkyvyyden kannalta. Näyttelyä varten sain käyttööni galleriatilan Helsingin Punavuoresta. Näyttelykonseptia suunnitellessani halusin luoda visuaalisesti selkeän kokonaisuuden, joka ei täyttäisi koko galleriatilaa, vaan loisi muutamien tärkeiden elementtien avulla selkeästi ymmärrettävän konseptin. Näyttelyn tärkeimpänä tekijänä pidin teoksen tarinallisen ulottuvuuden kertomista. Näin Polaroid-kuvat muodostivat keskeisen ja tärkeän osan näyttelyä. Koska teos sekä käynnistyi että toteutettiin loppuun intensiivisen jakson aikana osana Helsinki designweek -tapahtumaa, näyttely myös eli ja Polaroid-kuvien sekä muun informaation määrä galleriassa lisääntyi viikon aikana. Teokseen osallistuneet kaupunkilaiset ja näyttelystä kiinnostuneet ihmiset käyttivät tilaa myös jonkinlaisena informaatioytimenä, koska sijoiteltujen kaniinien vihjeet jaettiin ensimmäisenä galleriatilassa ja vasta sen jälkeen galleristin Facebook-sivuilla. En itse valittavasti pystynyt tiukan aikataulun vuoksi olemaan läsnä galleriatilassa ja kohtaamaan teokseen osallistuneita ihmisiä niin paljon kuin olisin halunnut, mutta niin huvittavalta kuin se kuulostaakin, oli gallerian ovelle muodostunut useina aamuina jopa ruuhkaa innokkaimpien kanijahtiin osallistujien tullessa paikalle jo ennen gallerian aukeamista. Tilasta muodostui täten kohtaamispaikka teokseen osallistuneille.

Näyttelyarkkitehtuuria pohtiessa halusin lisäksi huomioida vuorokaudenajan vaihtelut sekä galleriatilan elinvoimaisena ja kiinnostavana pysymisen myös sen ollessa kiinni. Tämän saavuttamiseksi näyttelytilan keskiöön rakennettiin valopöytä, joka hohti neonväristä vihreää valoa ja jonka päällä kellisteli juhla-asuun sonnustautuneita citykaneja. Tavoitteena oli näin herättää ohikulkijoiden huomio ja houkutella tutustumaan tilaan paremmin. Valon ja värin käyttäminen sekä pääroolissa olevien veistosten nostaminen esille tuntuivat

tässä hyviltä tehokeinoilta.

Vaikka alusta lähtien oli tiedossa projektin tiukka aikataulu, logistiikkaan ja kanien sijoitteluun kulunut aika tuli lopulta pienenä yllätyksenä, joka valitettavasti rajoitti henkilökohtaisia mahdollisuuksiani osallistua aktiivisesti keskusteluun osallistujien kanssa niin galleriatilassa kuin sosiaalisessa mediassa. Lisäksi resurssini eivät riittäneet kaiken näyttelystä vyöryneen informaation keräämiseen. Onnekseni gallerian omistaja Jari Järvenpää osallistui aktiivisesti galleriatilan hallinnointiin ja kommunikointiin kiinnostuneiden kaupunkilaisten kanssa. Lisäksi logistiikan haastavuus sekä keraamisten kanien siirtely studiolta näyttelytilaan ja taas uudelleen kaupunkitilaan tuntui aikataulusyiden ja logistiikan vuoksi liian haastavalta urakalta Helsingin teosta toteutettaessa. Jälkikäteen ajateltuna olisin kuitenkin halunnut käyttää kaikkia valettuja kaniineja tiiviimpänä osana näyttelykokonaisuutta. Teoksen toista osaa toteutettaessa Lontoossa näyttelytilan täytti aluksi 60 kettua ja yksi kani, joiden lukumäärä väheni päivä päivältä veistosten löytäessä tiensä kaupunkitilaan. Samanaikaisesti Polaroid-kuvien määrä näyttelytilassa lisääntyi. Koin, että poeettisempi näyttelykonsepti oli tietyllä tavalla kiinnostavampi ja kuvasi teoksen muutosta ja etenemistä haluamallani tavalla.

4.4 Kanijahti

Kuten edellä mainittiin, teos toteutettiin sijoittelemalla 60 uniikisti nimettyä citykania ympäri Helsinkiä. Citykanien sijoituspaikat dokumentoitiin mustavalkoisin Polaroid-kuvin, jotka olivat analogisessa muodossa esillä galleriatila Saariaho Järvenpäässä sekä digitaalisessa muodossa gallerian Facebook-sivuilla sekä Instagramissa. Teos toteutettiin Helsingin designviikon aikana 3.–13.9.2015 näyttelyn ollessa esillä galleriassa 1.–30.9.2015 välisen ajan.

Teos oli osa Helsingin designviikon kalenteritapahtumia, joten sen ennako-

markkinointi käynnistyi jo kesällä 2015, minkä lisäksi galleristi käytti omia kanaviaan teoksen markkinoimiseen. Tehokkain keino sanan leviämisessä oli kuitenkin ”viidakkorumpu” ja sosiaalinen media, joiden kautta yhä useammat ihmiset saivat teoksesta tietoa. Teos ylitti myös uutiskynnyksen, mitä kautta se saavutti myös laajempaa kotimaista tietoisuutta. MTV julkaisi jutun ”Valkoisia posliinipupuja piileksii Helsingin sopukoissa – mistä oikein on kyse?” Lisäksi MTV3 esitteli aiheesta videopätkän Kymmenen uutisten loppukevennyksessä sekä julkaisi digitaalisen artikkelin designviikon aikana. Myös Ilta-Sanomat uutisoivat projektista artikkelilla ”Taiteilijan tempaus – ’vapautti citykaneja’ Helsinkiin”. Niin ikään Helsingin Sanomat julkaisi miellyttävään sävyyn kirjoitetun artikkelin ”Posliiniset citykanit piilottelevat Helsingin kantakaupungissa – löytäjä saa pitää”.

Keraamisten citykanien pohjaan oli kaiverrettuna seuraavat tunnisteet: teoksen nimi, Wild in the city, valupäivä, sähköpostiosoite, Instagram-tunniste, #wildinthecity_globe, citykanin nimi, numerointi 1—60 sekä signeerauseni.

Galleriassa esillä olleiden ja internetissä julkaistujen Polaroid-kuvien perusteella kaupunkilaiset pystyivät jäljittämään citykanien sijaintipaikkoja. Intensivisen toteuttamisaikataulun vuoksi teokseen osallistuneita kaupunkilaisia ei pystytty analyttisesti kartoittamaan tai dokumentoimaan. Toisaalta kaupunkitaideteoksen toteuttamiseen liittyy myös anonymiteetti, joka mahdollistaa näin kenen tahansa osallistumisen teokseen. Saamamme palautteen, tarinoiden, yhteydenottopyyntöjen ja keskusteluiden pohjalta voimme kuitenkin todeta, että teokseen osallistuivat niin vanhukset, nuoret, aikuiset kuin lapsiperheet. Olikin innostavaa ja hienoa kuulla palautetta teokseen osaa ottaneilta ihmisiltä.

Yksi kiinnostavimmista teoksen synnyttämistä ilmiöistä oli luovilla aloilla toimivien tekijöiden pitämät iltapäivien kanijahdit. Esimerkiksi Helsingin keskustassa sijaitsevassa arkkitehtitoimistossa työntekijät olivat kuulemani mukaan

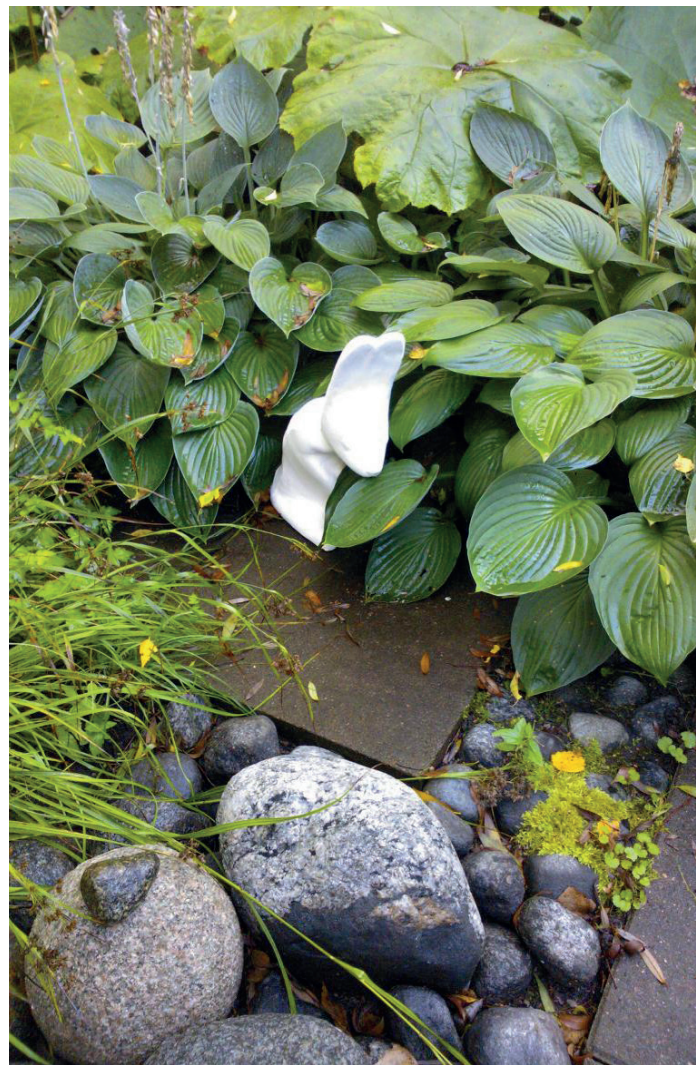

Kuva 71. Anonyymien löytäjien lähettämiä kuvia "Auringossa".

Kuva 72-73. Anonymien löytäjien lähettämiä kuvia.

Kuva 74-75. Anonymien löytäjien lähettämiä kuvia.

Kuva 76. Uuteen kotiin lähdössä. Anonyymien löytäjien lähettämiä kuvia.

järjestäneet leikkimielisen kisan kanijahdista. Onnekkaimmat etsijät kertoivatkin löytäneensä kanijahdissa oman citykaninsa. Osallistujat olivat toden teolla seuranneet citykaneista käytyä keskustelua ja tehneet mahdollisuuksien mukaan joka iltapäivä ”happihyppelyn” kaupungilla. Produktion jälkeen kuulin tarinan, jossa Huvilakadulle sijoitettu kaniini oli aiheuttanut jopa väentungoksen. Useampi etsijä oli eksynyt paikalle samaan aikaan, ja yksi onnekas oli onnistunut löytämään pihamaalla törröttäneen kaniinin. Tarinan kertojan mukaan tästä kilpajuoksusta oli syntynyt paikalla voimakas yhteisöllinen tunnelma muiden paikalle eksyneiden onnitellessa citykanin löytäjää. Teoksen toteuttajana tuntuu ilahduttavalta, että osallistujat ovat ottaneet keräilyn tosissaan mutta samalla leikkimielisesti keräten iloisia muistoja tapahtumasta. Teoksen myötä syntyi täten myös osallistujille yhteisöllinen ja liikunnallinen ulottuvuus.

Koiranulkoiluttajista muodostui osaltaan passiivisesti kanijahtiin mukaan ajautunut ihmisjoukko. Tämä ryhmä, joka aktiivisesti liikkuu lähiympäristössään sitä enemmän tai vähemmän havainnoiden, tuntui jälkeensä itsestään selvältä osallistujaryhmältä. Tähän liittyen eräs Punavuorella asuva kaupunkilainen oli tullut kertomaan tarinaansa galleriaan. Hän oli koiraansa ulkoiluttaessa löytänyt kaniinin, mutta ei valitettavasti omistanut älypuhelinia, joten ei pystynyt jakamaan löydöksestään kuvaa sähköisessä muodossa. Hän oli kuitenkin halunnut tulla jakamaan tarinansa galleristin kanssa. Eräs toinen koiranulkoiluttaja oli puolestaan koko tarinan paljastuttua jälkikäteen harmitellut, ettei ollut ymmärtänyt ottaa Sinebrychoffin puistoon sijoitettua citykania, koska luuli sen olevan jonkun omaisuutta.

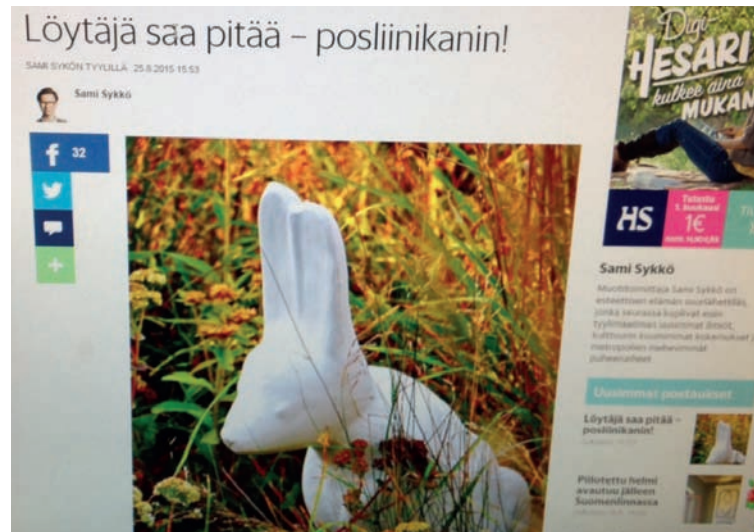
Kuulemieni tarinoiden mukaan myös lapsiperheitä oli osallistunut citykanijahtiin, ja niin ilossa kuin surussa, osa perheistä oli onnistunut jahdissa ja osa ei. Tietooni kantautui myös yksi rikkoutunut citykani, joka oli mukulakivisellä kadulla ajettaessa vahingossa ”hypännyt” pyörästä pois. Lapsiperheessä itku oli ikävä kyllä ollut varsin vuolas, mutta kaniini oli kuitenkin saatu liimailtua

kotona kasaan ja sai näin perheessä aivan uuden elämän.

Tarinat teoksen seikkailujen takana tuntuivat hurmaavilta, ja olin kovin iloinen, että osa niistä kantautui myös omiin korviini. Toivoin silti, että olisimme voineet vielä järjestelmällisemmin seurata näitä tarinoita. Kaikki tietoomme tulleet johlolangat citykanien uusista omistajista olivat kuitenkin kullannarvoisia.

4.5 Palauteboxi laulaa

Ilokseni teos saavutti myös medianäkyvyyttä, mitä kautta sana teoksesta levisi yhä laajemmalle yleisölle. Median suhtautuminen oli hyvin positiivista ja juttujen sävy oli valoisa ja ilahduttava. Julkaistujen juttujen perusteella myös lukijoiden keskuudessa syntyi erityisesti positiivista keskustelun sorinaa – lukuun ottamatta muutamia ennakkoluuloisia kommentteja mahdollisista citykanien

Kuva 77. Kuvakaappaus Helsingin sanomien sivuilta näyttelyyn liittyneestä jutusta.

67

tittalampela • Seuraa

tittalampela Ernst ja
ystävät! #wildinthecity_globe

wildinthecity_globe LOL Hyvä meininki.
Ernst on jostakin syystä hiukan häpeissään

tittalampela Ernstiä rakastetaan juuri
sellaisena kuin hän on!

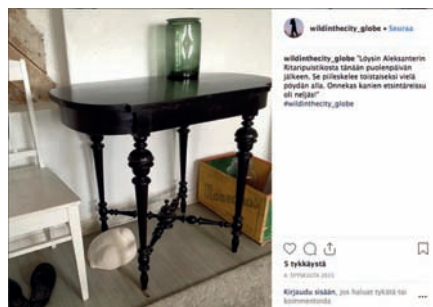

13 tykkäystä

4. SYYSKUU 2015

Kirjaudu sisään, jos haluat tykätä tai
kommentoida

...

rikkojista sekä ”tassujen satuttajista”. Kokonaisuutena juttujen luonne ja sävy tuntuivat hyvin kansanomaiselta. Tosin en ollut asiasta kovinkaan huolestunut, koska halusin nimenomaisesti olla lähellä ihmisiä ja kaikenlaisia kaupunkilaisia, en pelkästään korkeakulttuuriin perehtyneitä kulttuurintuntijoita. Näin ollen median välittämä sanoma sopi teoksen luonteeseen erinomaisesti.

Tavoitteenamme oli myös järjestää galleristin kanssa keskustelutilaisuus näyttelyn kuluessa, mutta Lontooseen samanaikaisesti tekeillä olleen näyttelyn toisen osan valmistelukiireiden vuoksi jouduimme jättämään keskustelutilaisuuden väliin. Mielestäni olisi kuitenkin ollut hyvin kiinnostavaa keskustella kaupunkitaiteeseen perehtyneiden asiantuntijoiden ja taitelijoiden kanssa aiheesta sekä teoksen ympärille syntyneistä ilmiöistä.

Kuten aiemmin kerrotuista esimerkkitarinoista on käynyt ilmi, teos onnistui tavoitteessaan herättää positiivisia elämyksiä. Erään teokseen lapsensa kanssa osallistuneen vanhemman galleristille lähettämän sähköpostin jälkeen mietin kuitenkin teoksen tasapuolisuutta ja sitä, miten taiteilijana voi mahdollistaa kaikille tasavertaisen aseman löytää ja onnistua teoksen kautta – ja onko se edes tarpeellista? Sähköpostin lähettäjä oli nimittäin ollut kiukkuinen, koska hän ei laajoista etsinnöistä huolimatta ollut onnistunut löytämään lapsensa kanssa posliinista citykaniä. Pohdittuani asiaa päädyin lopputulokseen, että teoksen ns. käsikirjoitus perustui täysin tasavertaiseen lähtötilanteeseen, jossa kaikille teokseen osallistujille jaetaan sama määrä informaatioita samanaikaisesti niin internetiin kuin galleriaan julkistettavien kuvien välityksellä. Teos tapahtui samanaikaisesti julkisessa tilassa ja oli tätä kautta periaatteessa kaikkien kansalaisten ulottuvilla. Taiteilijana en kuitenkaan pystynyt takaamaan, että citykani olisi enää samalla paikalla sieltä poistuttuani. Toisaalta elämyksiä voidaan mitata myös eri tavoilla, vaikka etsinnän lopputuloksena ei olisikaan posliininen citykani löytäjän ikkunapenkillä. Tärkeä lähtökohta teoksen toteuttamiselle oli aktivoida ihmiset kokemaan kaupunkitilaa ja hankkimaan tilojen

havainnoinnin sekä tutkiskelun kautta uusia elämyksiä, muistoja ja kokemuksia. Ehkäpä lapsen kanssa jaettu iltapäiväseikkailu onkin lopulta tärkeämpi kokemus elämässä kuin löydetty citykani?

Teosta suunnitellessani pohdin niin ikään mahdollista ilkivallan riskiä ja siitä mahdollisesti seuraavia uhkia. Päädyin tältä osin lopputulokseen, etteivät mahdolliset uhkat olleet liian suuria teoksen toteuttamiselle. Ilokseni teoksen aikana ei havaittu minkäänlaista ilkivaltaa. Kuljin sijoittelupaikat vielä näyttelyn jälkeen läpi, enkä kierroksillani löytänyt onnekseni yhtään sirpaleita tai muitakaan merkkejä ilkivallasta. Vaikutti näin ollen siltä, että kaikenikäiset olivat ottaneet teoksen niin hyvin vastaan, ettei kukaan halunnut lähteä tahallaan rikkomaan veistoksia.

Kun myöhemmin vuosi teoksen toteuttamisen jälkeen olin kävelemässä Helsingin kantakaupungin kallioilla lähellä Ursulan kahvilaa, kohtasin kallioilla sinne huolellisesti sijoitellun citykanin. Veistos oli vaihtanut hieman paikkaa, mutta oli edelleen erinomaisessa kunnossa. Tavallaan koin erityistä iloa, että teos oli jäänyt myös elämään kaupunkitilaan ja muuntunut sen alkuperäisestä muodosta. Joku teokseen osallistunut kaupunkilainen oli näin ottanut hieman erilaisen roolin ja halunnut löytää citykanille uuden julkisen tarkkailupaikan kaupungista. Ehkä paikalla oli hänelle henkilökohtaisesti tärkeitä merkityksiä, joita hän halusi välittää eteenpäin.

5. Lopuksi

Produktio-osan toteutusvaiheessa adrenaliini virtasi luultavasti niin kovaa, etten ehtinyt ajattelemaan teoksen fyysistä haastavuutta. Suurien veistosten toteutusvaihe jo itsessään oli melkoinen urakka, mutta se kasvatti sopivasti hauraslihasta ja kestävyyttä. Projekti yhdessä vielä samana syksynä Lontoon toteutetun jatko-osansa kanssa oli kokonaisuutena melkoisen antoisa ”ultrajuoksu”.

Haasteina olivat jo aiemmin mainitut aikataulun tiukkuus sekä kaikkien tapahtumien oikea ajoitus. Teokseen liittyneiden kaikkien vaiheiden laajuus konkretisoitui kunnolla vasta jälkikäteen, ja tämän kokemuksen pohjalta todellisen työmäärän arvioiminen on jatkossa helpompaa toteutettaessa samankaltaisia projekteja. Osaan niin ikään vastedes paremmin arvioida, missä vaiheessa on mahdollisesti tarpeen hankkia projektin toteuttamiseen apuvoimia.

Teosta toteuttaessa koin, etten osannut ulkoistaa oikein mitään vaihetta. Pidin citykanien sijoittelua ja kuvaamista niin tärkeänä osana teosta, etten halunnut ulkoistaa tätä vaihetta. Sen sijaan teosten valamisessa olisin mahdollisesti voinut hyödyntää enemmän avustajia. Yli 120 melko suurikokoisen posliinisen eläimen valaminen muutaman viikon kuluessa oli kieltämättä hieman kunnianhimoinen urakka jo ihan fyysisestikin. Yhtäkkiä avautunut mahdollisuus näyttelyn toteuttamiseen hyvin intensiivisellä aikataululla sekä asioiden tapahtuminen rajoitetussa aikaraamissa johtivat yhdessä siihen, etten voinut olla samanaikaisesti seuraamassa, analysoimassa ja ohjaamassa kaikkia tapahtumia.

Teoksen ensimmäisistä osaa toteutettaessa keräsin myös oppia tekemistäni valinnoista. Kehittelin niin näyttelykonseptia kuin varsinaista eläinten valamista teoksen Lontoon jatko-osaa varten. Ensimmäisessä osuudessa toteutin kolme

erilaista hahmoa, minkä jälkeen päädyin toteamaan, että teoksen Lontoossa toteutettavaa vaihetta varten olisi logististen syiden, valamisen tehokkuuden ja muottien valmistamisen näkökulmasta helpompi toteuttaa vain yksi hahmo. Tällä tavoin olisi mahdollista tehostaa niin valuprosessia, maksimoida uunikapasiteetti ja -tehokkuus sekä optimoida lähetettävien kollojen määrä.

Koin haasteelliseksi teoksen analyttisen ja järjestelmällisen dokumentoinnin teoksen laajuuden ja tiukan aikataulutuksen vuoksi. Olisin ollut hyvin iloinen, mikäli olisimme voineet järjestelmällisesti kerätä talteen kaikki tarinat sekä niiden takana olleet henkilöt. Toisaalta teoksen luonteen ja kaupunkitaiteeseen liittyvän määrittelemättömän yleisön kannalta on luonnollista, ettei tarinoita pystytä dokumentoimaan täydellisesti. Osa osallistujista haluaakin varmasti pysytellä tällä tavoin nimettömänä. Vaikka olisin halunnut itselleni enemmän aikaa mahdollisiin kohtaamisiin ja kommunikoimiseen osallistujien kanssa, olimme silti onnekkaita kaikista saamistamme kuvista, sähköposteista sekä muista kommentteista.

Osallistujia teoksessa oli kaikkien tietoomme tulleiden tarinoiden perusteella hyvin laajakirjoisesti vauvasta vaariin. Onkin ilahduttavaa, että teos on motivoinut liikkeelle kaikenlaisia osallistujia. Henkilökohtaisesti koin lämpöä ymmärtäessäni, että teoksen kautta olin onnistunut avaamaan taidetta sekä galleriamailmaa ensikertalaisille ja uusille katsojille. Toisaalta olin pystynyt myös rikkomaan hieman rajoja ja onnistunut motivoimaan vanhoja taiteesta kiinnostuneita katsojia kokemaan omaa lähiympäristöään sekä kiipeämään luonnonmukaisille kallioille keskellä kaupunkia ja tulemaan siten osaksi teosta ja sen tarinaa. Lopputuloksen kannalta hienointa mielestäni on, että teos on herättänyt tunteita sekä muistoja hyvin vaihtelevalle ja laaja-alaiselle osallistujien joukolle.

Opinnäytetyöni kehittäminen lähti produktio-osan ideoinnista, eikä teoreettinen vii-

tekehys ollut työn suurimmassa roolissa sen toteuttamisen aikana. Perehdyt-
tyäni laajemmin alan kirjallisuuteen projektin toteuttamisen jälkeen kuitenkin
koin, että olin osaltani onnistunut myös ympäristö- sekä kaupunkitaiteeseen
liittyvien neljän eri teeman näkökulmista. Projektin analysointi ja reflektointi
oli niin ikään kiinnostavaa, ja teoksesta oli tunnistettavissa julkisuuden, kolmi-
ulotteisuuden ja tilallisuuden, muutoksen ja liikkeen sekä moniaistillisuuden ja
osallistumisen aspektit.

Saattaessani päätökseen sekä produktio- että kirjallisen osan olen tyytyväinen
kokonaisuuteen ja etenkin siihen liittyneeseen oppimisprosessiin, sillä kaikki
uudenlaiset haasteet opettavat ja avaavat meille uusia ulottuvuuksia. Projektin
kautta opinkin muun muassa rohkeutta sekä luottamaan omaan tekemiseeni.

Jatkoa ajatellen on mielestäni kiinnostavaa pohtia teoksesta syntyneitä pieniä
ilmiöitä sekä hymyillä tarinoille, joita jälkikäteen saimme siitä kuulla. Taiteen
tekeminen, jossa joukko hyvin erilaisia ihmisiä saadaan innostettua mukaan
teokseen, tuntuu minusta edelleen ajatuksena hyvin kiehtovalta. Vaikka tai-
teen tekeminen tulevaisuudessa ei minulle muotoilijana välttämättä tulisikaan
olemaan päätehtäväni, olisi silti mielenkiintoista myös tulevaisuudessa suun-
nitella ja toteuttaa teos, joka innostaisi, koskettaisi ja osallistaisi tuoden näin
erilaisia ihmisiä yhteen.

Teoksen toteuttamisesta on vierähtänyt tätä kirjoitettaessa jo neljä vuotta, ja
olisikin hyvin kiinnostavaa tietää, missä kaikki löydetty citykanit tällä hetkel-
lä mahtavat viettää aikaansa? Ehkä jonain päivänä Hietalahden kirpputorilla
minua pomppii vastaan citykani, joka etsii uutta kotia. Toivottavasti teos jää
elämään kaupunkilaisten keskuuteen vielä pitkäksi aikaa.

Painetut lähteet:

Dacci, Marina & Kiviranta, Marja-Terttu & Herzberg, Julia P. (2014), Kaarina Kaikkonen. Helsinki: Parvs Publishing.

Ganz, Nicholas (2006), Graffiti Women, Street art from five continents. New York: Abrams.

Hakuri, Markku (toim.) (2014), Paikka vai Tila. Helsinki: Aalto-yliopiston taiteiden ja suunnittelun korkeakoulu, Aalto ARTS Books.

Naukkarinen, Ossi (2007), Art of the environment. Helsinki: Publication series of the University of Art and Design.

Naukkarinen, Ossi (2003), Ympäristön taide. Helsinki: Taideteollisen korkeakoulun julkaisut.

Nguyen, Patrick & Mackenzie, Stuart (2010), Beyond the Street. Berlin: Gestalten.
Raymund, Ryan (2012), White Cube, Green Maze: New Art Landscapes. Pennsylvania: Carnegie Museum of Art.

Painamattomat lähteet:

Tulostettu 12.02.2019

Frame Contemporary art Finland,
<http://www.frame-finland.fi/venetsian-biennaali/venetsia-2013/>

Tulostettu 09.02.2019

Taiteilijan tempaus – "vapautti citykaneja" Helsinkiin, Ilta-Sanomat
<https://www.is.fi/matkat/art-2000000981056.html>

Tulostettu 09.02.2019

Posliiniset citykanit piilottelevat Helsingin kantakaupungissa – löytäjä saa pitää, Helsingin sanomat
<https://www.hs.fi/kaupunki/art-2000002848187.html>

Tulostettu 09.02.2019

Valkoisia posliinipupuja piileksii Helsingin sopukoissa – mistä oikein on kyse?. MTV
<https://www.mtv.fi/uutiset/kotimaa/artikkeli/valkoisia-posliinipupuja-piileksii-helsingin-sopukoissa-mista-oikein-on-kyse/5299324#gs.5j8Ogdl>

Tulostettu 04.10.2018

Kaupunkitaide pyrkii vuorovaikutukseen, Helsingin sanomat
<https://www.hs.fi/mielipide/art-2000004264681.html>

Tulostettu 03.10.2018

Inkeri Makkonen
<http://inkerimakkonen.net/fi/teokset/5/8>

Tulostettu 03.10.2018

Kaupunkitaide näyttää uuden puolen Helsingistä, Yle
<https://yle.fi/uutiset/3-5551540>

Tulostettu 02.10.2018

Turku 365
<http://www.arjenloytoretkelijat.fi/turku365/>

Tulostettu 02.10.2018

Kreava
<http://www.kreavakerava.fi/projektit/kaupunkitaide>

Tulostettu 02.10.2018

Kaupunkitaide näkyy syyskuussa ympäri Suomen, Rakennusmaailma
<https://rakennusmaailma.fi/kaupunkitaide-nakyy-syyskuussa-ympari-suomen/>

Tulostettu 22.06.2017

Ympäristötaiteen säätiö,
<http://www.yts.fi>

Kuvalähteet:

Kuvalähteet allekirjoittaneen ellei toisin mainita.

Kuva 1. Piilossa. Sirkku Saariaho

Kuva 2. Helsingin kattojen yllä. Sirkku Saariaho

Kuva 3. Aamurusko. Sirkku Saariaho

Kuva 4. Huomaamatta yhdessä. Sirkku Saariaho

Kuva 5. Kallioilla ja koloissa. Sirkku Saariaho

Kuva 6. Ilmassa. Sirkku Saariaho

Kuva 7. Shadow. Kaarina Kaikkonen. <https://kaarinakaikkonen.fi/647ird1aau3ovd0s5rkl8m4kbid768>. (2019-04-12)

Kuva 8. Forest Square II. Antti Laitinen. <https://anttilaitinen.com/forest-square/> (2019-04-12)

Kuva 9. Forest Square III. Antti Laitinen. <https://anttilaitinen.com/forest-square/> (2019-04-12)

Kuva 10. Ympäristötaide. Oma kaaviokuva yläkäsitteestä.

Kuva 11. Teshima Art museum. Epiq. https://fr.wikipedia.org/wiki/Fichier:Teshima_Museum_Ryue_Nishizawa_Rei_Naito_2.JPG (2019-04-12)

Kuva 12. Teshima Art museum. Epiq. https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Teshima_Museum_Ryue_Nishizawa_Rei_Naito_1.JPG (2019-04-12)

Kuva 13. NewcastleGateshead. Spencer Tunick. <https://paddle8.com/work/spencer-tunick/18209-NewcastleGateshead-42-Baltic-Centre-for-Contemporary-Art/> (2019-06-08)

Kuva 14. Red carpet over urban wasteland. Arjen löytyretkeilijät. Turku 365. Kuva: Tuukka Kaila, Karoliina Knuuti and Liisa-Mari Ojala. <http://arjenloytoretkelija.fi/teokset/in-english/red-carpet-over-urban-wasteland/> (2010-06-08)

Kuva 15. Inkeri Makkosen teos Suvelan siluetti. Marko Oikarinen. <http://inkerimakko-nen.net/fi/teokset/5/8> . (2010-06-08)

Kuva 16-34. Prosessikuvat.

Kuva 35. Kuva 35. Kieli keskellä suuta. Ensimmäinen koevalu. Studiomestari Tomi Pelkonen varmistamassa tilannetta. Anni Pitkälä.

Kuva 36-37. Työskentelyn ja valamisen iloa. Sirkku Saariaho

Kuva 38. Voimaharjoittelua. Anni Pitkälä

Kuva 39. Veistosten nimeäminen. Sirkku Saariaho

Kuva 40-42. Veistosten tunnistetiedot.

Kuva 43. Valettujen citykanien viimeistelyä kostealla sienellä. Anni Pitkämäki
Kuva 44-52. Prosessikuvat.
Kuva 53. Tehtävä. Sirkku Saariaho
Kuva 54. Matkalla. Sirkku Saariaho
Kuva 55. Paikka. Sirkku Saariaho
Kuva 56. Kyyryssä. Sirkku Saariaho
Kuva 57. Lähellä metsässä. Sirkku Saariaho
Kuva 58. Stadikka. Sirkku Saariaho
Kuva 59-68. Prosessikuvat.
Kuva 69(s.57)-70. Anonyymien löytäjien lähettämiä kuvia
Kuva 71. Anonyymien löytäjien lähettämiä kuvia "Auringossa".
Kuva 72-75. Anonyymien löytäjien lähettämiä kuvia.
Kuva 76. Uuteen kotiin lähdössä. Anonyymien löytäjien lähettämiä kuvia.
Kuva 77. Kuvakaappaus Helsingin sanomien sivuilta näyttelyyn liittyneestä jutusta.
Kuva 78-99. Ihmisten jakamia kertomuksia löytämistään citykaneista Instagramissa.
Kuva 100. Matka jatkuu. Sirkku Saariaho

Muu aineisto:

Projektista tehty video
<https://vimeo.com/261445816> Siri Koskela

Instagram
https://www.instagram.com/explore/tags/wildinthecity_globe/